

**STRATEGIJA
HRVATSKOG SAVEZA UDRUGA INVALIDA RADA
ZA RAZDOBLJE 2016.-2020.**

Hrvatski savez udruga invalida rada djeluje od 1967. godine s ciljem unaprjeđenja društvenog položaja invalida rada, prevencije nastanka ozljeda na radu, zaštite prava invalida rada i svih osoba s invaliditetom. Jedna od glavnih aktivnosti Saveza od samog osnutka je pravno savjetovanje za sve osobe s invaliditetom.

VIZIJA: Vizija Hrvatskog saveza udruga invalida rada temelji se na izjednačenim socijalnim mogućnostima i uvjetima za invalide rada i sve ostale osobe s invaliditetom, te kvalitetnijim zakonskim okvirima koji bi pridonosili jednakopravnim mogućnostima sudjelovanja u životnoj zajednici, odgoju i obrazovanju, sudjelovanju u političkom i kulturnom životu, na području rada i socijalne skrbi. Osigurana mogućnost da osobe koje su zadobile invaliditet na radu mogu izabrati žele li i dalje nastaviti raditi i pridonositi društvu sukladno svojim mogućnostima i sposobnostima.

MISIJA: Društvo bez predrasuda i diskriminacije prema osobama s invaliditetom je cilj kojem HSUIR na svojim temeljnim vrijednostima kroz dugogodišnju misiju djeluje i teži.

Od samog početka HSUIR-ovog djelovanja misija je unaprjeđenje društvenog položaja invalida rada, zaštita prava i prevencija nastanka ozljeda na radu.

Vrijednosti na kojima se temelje vizija, ciljevi i rad HSUIR-a su poštivanje ljudskih prava, odgovornost, suradnja i dijalog, pravo na informiranost, tolerancija, uvažavanje raznolikosti, nenasilje.

OSNOVNI CILJEVI SAVEZA: su promicanje ljudskih prava i djelovanje na izjednačavanju mogućnosti invalida rada, uključivanje što većeg broja invalida rada u rad udruga, ekonomska, socijalna, zdravstvena i pravna sigurnost invalida rada, te jednake mogućnosti invalidima rada.

Osnovni ciljevi Saveza u skladu sa Statutom su:

- promicanje ljudskih prava i djelovanje na izjednačavanju mogućnosti invalida rada,
- primjena i provođenje monitoringa Konvencije UN-a sukladno čl.33.,
- pružanje usluga koje zbog specifičnosti ne pruža nitko drugi u sustavu, a od egzistencijalne su važnosti za invalide rada i osobe s invaliditetom,
- pružanje usluga savjetovanja na istoj razini - savjetovanja iz iskustva (peer counselling) koje na autentičan i dignitetan način kroz legitimitet ekspertize osnažuju članstvo za kvalitetnije i veće uloge u društvenoj zajednici,
- stvaranje uvjeta za punu socijalnu integraciju i socijalnu koheziju invalida rada i osoba s invaliditetom,
- uspostava i izgradnja zakonske obveze sustavnog financiranja osnovne djelatnosti organizacija osoba s invaliditetom,
- upozoravanje i sprečavanje diskriminacije invalida rada i osoba s invaliditetom,
- osnaživanje i poticanje invalida rada i osoba s invaliditetom na osobnu snagu i sposobnost, razvoj osobne autonomije, uključujući slobodu osobnog izbora i neovisnosti osoba s invaliditetom,
- iniciranje izmjena i dopuna zakona i podzakonskih akata i donošenja novih

zakonskih rješenja u ostvarivanju zakonodavnog okvira za unaprjeđivanje položaja, prava i mogućnosti invalida rada i osoba s invaliditetom,

- autonomija invalida rada i osoba s invaliditetom kao korisnika društvenih i socijalnih usluga,
- ekonomska, socijalna, zdravstvena i pravna zaštita invalida rada i osoba s invaliditetom,
- razvijanje stanja socijalne pravednosti i jednakih mogućnosti,
- razvijanje socijalnog poduzetništva i inovativnih oblika zapošljavanja invalida rada i osoba s invaliditetom,
- borba protiv stereotipa, predrasuda i štetnih postupaka prema invalidima rada i osobama s invaliditetom na svim područjima života,
- iniciranje razvoja i unapređenja znanstveno-istraživačkog rada u području prevencije, dijagnostike, liječenja, rehabilitacije, habilitacije i zaštite invalida rada i osoba s invaliditetom,
- uključivanje što većeg broja invalida rada u rad udruga,
- osnivanje klubova, odnosno, drugih izvaninstitucionalnih oblika osposobljavanja invalida rada i organiziranog korištenja slobodnog vremena u cilju socijalizacije invalida rada.

Zadane ciljeve Savez ostvaruje kroz sljedeće djelatnosti:

- koordiniranje, dogovaranje, usmjeravanje i izvršavanje poslova i zadataka od zajedničkog interesa,
- praćenje utjecaja i vrednovanje provođenja javnih politika kao i utjecaj na oblikovanje javnog mnjenja u cilju afirmacije položaja invalida rada i osoba s invaliditetom,
- praćenje, analiziranje, razmatranje stanja i primjene propisa na području prevencije invaliditeta, posebne zaštite invalida rada i okoline u kojoj oni rade i žive, te iniciranje prevencije nezgoda na poslu, prevencije profesionalnih bolesti, poticanje redovnih pregleda radnika izloženih rizičnim poslovima, zdravstvena edukacija članova kao preventivni instrument,
- predlaganje nadležnim državnim i drugim tijelima donošenje mjera, za unaprijeđenje pravnog, socijalnog i gospodarskog položaja invalida rada i osoba s invaliditetom kao i zalaganje za njihovu dosljednu primjenu,
- usklađivanje i usmjeravanje aktivnosti i suradnje županijskih, gradskih i općinskih udruga invalida rada i predlaganje akcija od zajedničkog interesa,
- suradnja i razvoj partnerstva s resornim ministarstvima, državnim tijelima, tijelima regionalne, područne, lokalne samouprave, u pitanjima od značaja za rješavanje problematike invalida rada i razvoja društveno-gospodarskih odnosa na tom području,
- pružanje podrške stvaranju uvjeta i standarda za inovativne socijalne usluge, i kvalitetu pružanja izvaninstitucionalnih usluga kao pravo izbora,
- stvaranje uvjeta i pružanje socijalnih usluga posebno osjetljivih skupina unutar invalida rada i osoba s invaliditetom,
- prepoznavanje, uspostva i razvijanje partnerskih odnosa sa organizacijama civilnoga društva i/ili međusektorski,
- organiziranje pravne službe i savjetovališta za invalide rada,
- organiziranje i poticanje rekreativne i športske aktivnosti kao i organiziranje odmora invalida rada,
- poticanje organizacije klubova invalida rada u temeljnim udrugama,

- organiziranje i obilježavanje Nacionalnog dana invalida rada 21. ožujak,
- sudjelovanje u akcijama obilježavanja Međunarodnog dana invalida 3. prosinac, te poticanje kulturnih aktivnosti i prigodnih manifestacija invalida rada,
- izdavanje glasila “Informacije” a prema potrebi i drugih publikacija o problematici invalida rada,
- razvijanje suradnje s drugim organizacijama osoba s invaliditetom u zemlji i inozemstvu, a posebice s FIMITIC-om

Danas Hrvatski savez udruga invalida rada u svojem sastavu broji 35 udruga na području cijele Republike Hrvatske koje okupljaju oko 27 000 invalida rada.

Bjelovarsko – bilogorska županija	Udruga invalida rada Daruvar
Brodsko – posavska županija	Udruga invalida rada Nova Gradiška Udruga invalida rada grada Slavenskog Broda
Grad Zagreb	Udruga invalida rada Zagreba Udruga invalida rada INA
Istarska županija	Udruga invalida rada Istre
Karlovačka županija	Udruga invalida rada Duga Resa Udruga invalida rada grada Karlovca Udruga invalida rada Karlovačke županije Udruga invalida rada grada Slunja
Koprivničko – križevačka županija	Udruga invalida rada grada Koprivnice Udruga invalida Križevci
Krapinsko – zagorska županija	Društvo invalida rada Krapina
Međimurska županija	Udruga invalida rada Međimurske županije – Čakovec
Osječko – baranjska županija	Udruga invalida rada i osoba s invaliditetom Belišća i Valpova Društvo osoba s invaliditetom Baranjsko srce Beli Manastir Društvo invalida Donji Miholjac Udruga invalida rada Đakovo Udruga invalida rada Našice Udruga invalida rada grada Osijeka
Požeško – slavonska županija	Udruga invalida rada Pakrac – Lipik Udruga invalida rada Požege
Primorsko – goranska županija	Udruga invalida rada grada Rijeke
Sisačko – moslavačka županija	Udruga invalida rada Kutina Udruga invalida rada grada Siska
Splitsko – dalmatinska županija	Udruga invalida rada grada Splita

Šibensko – kninska županija	Udruga invalida rada Šibensko – kninske županije
Varaždinska županija	Udruga invalida rada grada Varaždina
Virovitičko – podravska županija	Udruga invalida rada Slatina Udruga invalida rada Virovitica
Vukovarsko – srijemska županija	Udruga invalida rada Vukovara Udruga osoba s invaliditetom Vuka Vukovar Udruga invalida rada grada Županje
Zadarska županija	Udruga invalida rada grada Zadra
Zagrebačka županija	Udruga osoba s invaliditetom Samobora i Svete Nedelje

Udruge su svojim dugogodišnjim djelovanjem i brigom za članove prepoznate u svojim lokalnim zajednicama. Neke od udruga su vrlo aktivne i kao takve uspješno provode projekte i programe na lokalnom, nacionalnom i europskom nivou. Usluge i aktivnosti koje udruge provode za svoje članove su različite i prilagođene životnoj dobi korisnika iako se uglavnom radi o članovima starije životne dobi.

Sve udruge pružaju uslugu informiranja korisnicima (članovima) i široj lokalnoj zajednici, te uslugu organiziranja slobodnog vremena dok se u pružanju usluga mobilne stručne službe podrške, usluga osobnog asistenta, usluga pomoćnice u kući, usluga poludnevnog boravka, usluga preventivnih zdravstvenih mjera udruge međusobno razlikuju što uvelike ovisi o stručnim kapacitetima u udrugama. U 35 udruga trenutno je zaposlena 91 osoba. Zaposlenici udruga zaposleni su na programima i projektima financiranim iz lokalnih, nacionalnih i europskih sredstava.

Udruge su financirane sredstvima iz lokalnih, nacionalnih i europskih izvora. Većina udruga se još uvijek financira sredstvima iz lokalnih i nacionalnih izvora dok je pet udruga provodilo EU projekte. Pet udruga koje su provodile odnosno 2 među njima koje još uvijek provode EU projekte predstavljaju veliki pomak u radu udruga invalida rada s obzirom da se radi o starijoj populaciji u članstvu koja se nerijetko susreće s nedovoljnim poznavanjem rada na računalu i slabijim znanjem stranog jezika. Nedostatak mlađeg stručnog radnog kadra u udrugama zbog nedostatka financijskih sredstava također predstavlja problem. Rješavanjem pitanja kontinuiranog financiranja udruga, riješio bi se i navedeni problem. Zahtjevna natječajna dokumentacija često je bila demotivirajuća za apliciranje. Sredstvima iz lokalnih izvora financira se svih 35 udruga dok je među njima 15 financirano i iz nacionalnih izvora.

Hrvatski savez udruga invalida rada je jedan od osnivača Zajednice saveza osoba s invaliditetom u čijem je sastavu i s kojom zajedno s ostalim savezima u sastavu djeluje u cilju izmjene zakonodavne regulative i poboljšanja kvalitete življenja osoba s invaliditetom u RH. Također je članica Međunarodne organizacije tjelesnih invalida-FIMITIC, a od rujna 2015.

godine izvršni direktor Saveza je član Izvršnog odbora FIMITIC-a. Uspješnu međunarodnu suradnju Savez već dugi niz godina ima sa Zvezom delovnih invalidov Slovenije.

Organizacijski kapaciteti Saveza:

U Savezu je trenutno zaposleno 20 osoba od čega je 11 žena i 9 muškaraca. Svi su zaposleni na programima i projektima financiranim nacionalnim i europskim sredstvima. Savez trenutno provodi sljedeće projekte i programe:

- 1.) Razvojna suradnja financirana od Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, 3 zaposlene osobe.
- 2.) Klubovi podrška kvaliteti življenja invalida rada financiran od Ministarstva socijalne politike i mladih, 3 zaposlene osobe.
- 3.) Osobni asistenti za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta financiran od Ministarstva socijalne politike i mladih, 6 zaposlenih osoba.
- 4.) Širenje usluga osobne asistencije za osobe s invaliditetom financiran od Europskog socijalnog fonda, 8 zaposlenih osoba.
- 5.) Vlastitim sposobnostima do pune afirmacije II, financiran od Grada Zagreba

Postignuća Saveza od 2012.-2016. godine

Pravnu pomoć primilo je 3457 osoba. Izdano je 12 glasila Informacije. Zaposleno je 20 osoba. Osnovano je 20 klubova u temeljnim udrugama. Organizirano je 20 izložbi za likovne radove članova temeljnih udruga nastalih u kreativnim radionicama klubova. Održano je 16 sjednica Predsjedništva i 4 Skupštine. Posjećenost web stranice: 53004 pregleda. Savez je svake godine obilježio Nacionalni dan invalida rada, Međunarodni dan osoba s invaliditetom, Međunarodni dan zaštite na radu i ostale značajne datume. Izrađeno Alternativno izvješće o provedbi Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom. Provedeno je 10 projekata, a ostvarili smo 10 partnerstava u projektima. Sudjelovali smo na 38 edukacija/seminara/treningau svrhu jačanja organizacijskih i stručnih kapaciteta. Sudjelovali smo u 10 radnih tijela za izradu policy dokumenata i propisa od interesa za osobe s invaliditetom. Izvršni direktor član Upravnog odbora FIMITIC-a.

U novom razdoblju Savez se nalazi pred novim izazovima. Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva uključila je Savez u razvojnu suradnju u području centara znanja za društveni razvoj čime je dokazana kvaliteta i profiliranost djelovanja Saveza. Svoj daljni rad Savez će temeljiti na očuvanju i razvijanju kvalitete te usmjeriti na istraživanje i analizu javne politike osoba s invaliditetom, razvoj društvenih potencijala, zagovaranje pozitivnih društvenih promjena i prijenos specifičnih znanja u RH i zemljama jugoistočne Europe

Strateški ciljevi:

1. Izjednačavanje mogućnosti svih osoba s invaliditetom u RH (socijala, pristupačnost, gospodarstvo, zdravstvo, kultura, obrazovanje)
2. Osnažiti rad temeljnih udruga invalida rada u pružanju pomoći i socijalnih usluga članovima (korisnicima). Razviti individualni pristup prema svakom korisniku.
3. Osnažiti položaj invalida rada u društvu
4. Prevencija invaliditeta na radu i poticanje invalida rada mlađe dobi na aktiviranje, na uključivanje i sudjelovanje u radu udruga
5. Razvoj i održivost utjecaja Saveza na javne politike vezane za osobe s invaliditetom i općenito civilnog društva u Republici Hrvatskoj.

Aktivnosti:

1. Pratiti i analizirati: primjenu propisa na području prevencije invaliditeta i zaštite osoba s invaliditetom, socijalnu politiku, problematiku invalida rada, nadzirati primjenu Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom, inicirati izmjene i dopune zakona i podzakonskih akata i donošenje novih zakonskih rješenja u ostvarivanju zakonodavnog okvira za unaprjeđenje položaja, prava i mogućnosti invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom, sudjelovati u radnim skupinama i povjerenstvima, predlagati nadležnim državnim i drugim tijelima donošenje mjera za unaprijeđenje pravnog, socijalnog i gospodarskog položaja invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom, organizirati okrugle stolove, konferencije za medije s ciljem podizanja svijesti šire javnosti o pravima osoba s invaliditetom i preprekama s kojima se susreću tijekom života, održavati web stranicu, izdavati glasilo Informacije, tiskati promotivne materijale, aktivno sudjelovati u obilježavanju značajnih datuma Nacionalnog dana invalida rada, Međunarodnog dana zaštite na radu, Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, Međunarodnog dana ljudskih prava, razvijati međunarodnu suradnju s organizacijama osoba s invaliditetom.
2. Koordinirati rad temeljnih udruga, organizirati edukacije za voditelje temeljnih udruga, pružati pravnu pomoć i psihološku potporu, neposredno sudjelovati u redovnom radu temeljnih udruga, podupirati razvoj socijalnih usluga u klubovima temeljnih udruga, organizirati javno predstavljanje likovnih djela i kreativnih ručnih radova članova temeljnih udruga s ciljem približavanja sposobnosti i talenta osoba s invaliditetom javnosti, organizirati kreativne radionice, poticati volonterstvo, pratiti objavljene natječaje za udruge na lokalnom, državnom i europskom nivou te poticati udruge i pomagati im pri apliciranju, ustrajati na usvajanju Nacrta Zakona o udrugama osoba s invaliditetom od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i prihvatanju sustavnog financiranja osnovne djelatnosti udruga osoba s invaliditetom. Razvijati učinkovitu infrastrukturu podrške udrugama, njihovom radu i razvoju.
3. Promicati prava invalida rada i informacije o povlasticama i načinu njihova ostvarivanja.
4. Informirati poslodavce i radnike o važnosti zaštite na radu, pratiti zakonske izmjene i

dopune vezane za rad i zaštitu na radu. Pružati pravnu podršku i pomoć osobama koje su zadobile ozljede na radu pri ostvarivanju prava i povlastica. Poticati invalide rada mlađe dobi na uključivanje u udruge i njihov rad.

5. Pratiti i analizirati utjecaj javne politike na kvalitetu života osoba s invaliditetom, pratiti primjenu propisa na području prevencije invaliditeta i zaštite osoba s invaliditetom, socijalnu politiku, problematiku invalida rada, prateći godišnje izvještaje, tablične prikaze provedbe, baze statističkih podataka, vršiti interne konzultacije i radionice praćenja, nadzirati primjenu i poštivanje Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom, inicirati izmjene i dopune zakona i podzakonskih akata i donošenje novih zakonskih rješenja u ostvarivanju zakonodavnog okvira za unaprijeđenje položaja, prava i mogućnosti invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom. Nastojati svojim radom odgovoriti na praktične potrebe osoba s invaliditetom u svrhu stvaranja kvalitetnijeg i boljeg društva u cjelini. Pratiti međunarodne prakse i utjecaj na društvo. Slijediti primjere pozitivne prakse i Nastaviti aktivno sudjelovati u radnim skupinama i povjerenstvima, predlagati nadležnim državnim i drugim tijelima donošenje mjera za unaprijeđenje pravnog, socijalnog i gospodarskog položaja invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom. Ojačati i održati snažnu ulogu u donošenju, implementaciji i evaluaciji politika važnih za razvoj i budućnost RH.

Očekivani rezultati:

Osnažen i unaprijeđen rad temeljnih udruga invalida rada u pružanju pomoći i socijalnih usluga članovima (korisnicima). Osnažen položaj invalida rada i udruga u društvu, jača socijalna integracija osoba s invaliditetom u svim društvenim sferama, uključenost većeg broja volontera, unaprijeđena socijalna politika i sustav planiranja za osobe s invaliditetom, unaprijeđena kvaliteta življenja invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom i njihovih obitelji uz pomoć klubova podrške, ojačana međunarodna suradnja, kvalitetnija komunikacija i razumijevanje okoline prema invalidima rada i drugim osobama s invaliditetom, veći broj osoba s invaliditetom aktivno uključenih u društvenu zajednicu kako mlađe tako i starije populacije.

Indikatori provedbe:

Distribuirani tiskani materijali (letci, brošure, plakati, vodiči), broj organiziranih edukativnih predavanja i broj polaznika, broj akcija i broj uključenih volontera, osigurana sredstva za provedbu procesa deinstitucionalizacije, uključenost lokalne zajednice osiguravanjem izvaninstitucijske skrbi, broj osnovanih klubova, broj korisnika.

Javne politike za osobe s invaliditetom

Zaštita ljudskih prava invalida rada, socijalno uključivanje invalida rada i suzbijanje (spriječavanje) diskriminacije invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom glavne su

aktivnosti Hrvatskog saveza udruga invalida rada i njegovih temeljnih udruga. Djelovanje u području javnih politika podrazumijeva sudjelovanje Hrvatskog saveza udruga invalida rada u kreiranju javne politike za invalide rada i ostale osobe s invaliditetom, sudjelovanje u izradi pravnih rješenja kao instrumenata izabrane javne politike te praćenje i vrednovanje politike. Vrlo bitan element je analiza utjecaja mjera javnih politika na osobe s invaliditetom i društvo u cjelini te minimaliziranje potencijalno negativnih posljedica po osobe s invaliditetom i društvo u cjelini. U svim politikama i fazama policy procesa posebna pažnja pridaje se poštivanju temeljnih ljudskih prava i sloboda. Svojim dugogodišnjim radom Savez sudjeluje i doprinosi donošenju relevantnih odluka za razvoj i bolju budućnost hrvatskog društva u cjelini.

Izvršni direktor Hrvatskog saveza udruga invalida rada posjeduje pravnu ekspertizu pa kroz rad u radnim skupinama formulira konkretne prijedloge i zagovara konkretna rješenja.

Potpisivanjem i ratifikacijom Konvencije o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda 2007. godine Hrvatska je preuzela odgovornost za puno ostvarivanje svih temeljenih ljudskih prava osoba s invaliditetom.

Republika Hrvatska kao članica Ujedinjenih naroda i Vijeća Europe te potpisnica svih ključnih konvencija i standarda u području socijalne i ekonomske sigurnosti građana preuzela je obvezu zaštite i promicanja ljudskih prava osoba s invaliditetom, posebice u području izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom kako bi mogle ravnopravno sudjelovati u građanskim, političkim, ekonomskim, društvenim i kulturnim područjima života.

Ustav RH izravno jamči posebnu skrb države u zaštiti osoba s invaliditetom i njihovu uključivanju u društveni život, a primjenom općih načela utvrđuje pravo na jednakost življenja kroz donošenje posebnih zakona. Konvencija UN-a i **Akcijski plan Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom: poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi 2006.-2015.** bili su temelj donošenja **Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015.**

Ulaskom RH u Europsku uniju 2013. godine svi značajni strateški dokumenti i prioriteti usklađuju se prema smjernicama dokumenata Europske unije, kao što su Europa 2020. – Strategija za pametan, održiv i inkluzivni rast, Europska platforma za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti, Europska strategija za osobe s invaliditetom 2010.-2020., Program za održivi razvoj 2030., a na nacionalnom nivou Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014.-2020.), Nacionalni program reformi.

SWOT ANALIZA

Snage: Dugogodišnja tradicija postojanja (49 godina) - prepoznatljivost usluga Saveza na lokalnoj i državnoj razini, broj članica, pravna stručnost Saveza i informiranost o zakonima, politikama i problemima invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom, zaposlen stručni kadar – kvalitetan radni tim, osiguran radni prostor i kvalitetni uvjeti rada, uspješan kontinuitet rada na programima i projektima, rad na razvoju ljudskih potencijala, dobra suradnja udruga članica unutar Saveza, dobra suradnja Saveza s ostalim savezima, sudjelovanje u radu radnih skupina. Sudjelovanje u radnim skupinama na nacionalnoj razini i ostvaren utjecaj na javne politike i promjene zakona. Pružanje velikog broja različitih socijalnih usluga, inovacije u uslugama (osobna asistencija). Članstvo u međunarodnim organizacijama.

Slabosti: Nestabilnost izvora financiranja radnih mjesta u Savezu, nedovoljno razvijena baza podataka u udrugama članicama sa podacima potrebnim za analizu i zagovaranje, nedovoljna angažiranost članova udruga u radu udruga. Neusklađenost statuta, nema zajedničkih pravila. Nedovoljno kvalitetni strateški dokumenti. Nedovoljna vidljivost. Nedovoljna uključenost mladih invalida rada. Nedovoljan znanja iz javnih politika i nedovoljno partnerstvo na projektima. Nema dovoljno znanja za EU projekte, još uvijek mali broj udruga može povući značajna sredstva. Dio udruga nije razvio kapacitete u skladu s promjenama financiranja i potrebama invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom.

Prilike: UN Konvencija za osobe s invaliditetom, Strateški dokumenti EU, Europska strategija za osobe s invaliditetom, uključivanje u mreže osoba s invaliditetom na europskom nivou, članstvo u međunarodnim organizacijama, partnerstva na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini, mogućnost ulaska u zakonsku proceduru Zakona o udrugama osoba s invaliditetom od posebnog interesa, Nacionalni strateški i operativni planovi, planovi za sufinanciranje, EU natječaji, zagovaranje i lobiranje preko medija, razmjena dobre prakse sa zemljama EU.

Prijetnje: političke okolnosti, učestale promjene zakona i prava, tromost institucija - nefleksibilna birokracija, administrativne prepreke u ostvarivanju prava, porast siromaštva, financijska nesigurnost Saveza, jaz između zakonskih okvira i provedbe. Duboka recesija i loše prognoze gospodarske situacije. Smanjenje broja natječaja, teži uvjeti natječaja iz EU fondova. Konkurencija velikog broja nevladinih udruga.

Dionici i strateške suradničke institucije i organizacije na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini

DIONICI I STRATEŠKE SURADNIČKE INSTITUCIJE - ORGANIZACIJE	GLAVNA PODRUČJA SURADNJE
Ministarstva, Vladini uredi i državne agencije	Sudjelovanje u radnim tijelima na razradi policy opcija, izradi policy prijedloga, strateških dokumenata, zakonskih prijedloga i podzakonskih akata; sufinanciranje programa udruga
Hrvatski Sabor i Saborski odbori	Sudjelovanje u javnim raspravama, organizacija i sudjelovanje na okruglim stolovima, prezentiranje stajališta zastupnicima i klubovima
Županije, gradovi, općine	Suradnja na izradi lokalnih strategija za OSI, županijskih socijalnih/akcijskih planova za socijalne usluge. Predlaganje programa i prioriteta usluga za OSI. Praćenje provedbe strategija za OSI. Sufinanciranje hladnih pogona i usluga
Javni sektor HZMO, HZZ, ZZJZ, Pučka učilišta, CZSS Druge ustanove - škole, zdravstvene ustanove za rehabilitaciju	Mjere za zapošljavanje, obrazovanje i osposobljavanje, primjena prava i njihova provedba, izrada novih zajedničkih programa, suradnja na izradi programa izobrazbe osoba za povećanje zapošljivosti
Mreže udruga u Hrvatskoj, EU i regiji	Suradnja sa udrugama u Hrvatskoj i EU. - FIMITIC - ZDIS - ANMIC - ESFC
Poslovni sektor i centri za poduzetništvo	Suradnja na zapošljavanju osoba s invaliditetom, razvoj socijalnog poduzetništva, izrada poslovnih planova, sponzorske akcije

Mogućnosti i izvori financiranja

- EU fondovi - IPA i strukturni fondovi za razdoblje 2014. do 2020.
- Europski socijalni fond za socijalne usluge i razvoj kompetencija, inovacije u zapošljavanju, i ERDF
- Fond za regionalni razvoj u suradnji s Gradovima i Županijama za infrastrukturne projekte (socijalnu infrastrukturu) i opremu
- Program za socijalne promjene i inovacije (2014. – 2020.)
- Europski regionalni razvojni fond (ERDF) i Kohezijski fond: upravljačka tijela (na

nacionalnoj, regionalnoj i drugim razinama) pružaju informacije potencijalnim korisnicima, odabiru projekte i općenito prate provedbu.

- Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva
- Ured za ljudska prava RH
- Ministarstvo socijalne politike i mladih
- Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Izvori financiranja iz županija i lokalnih samouprava – proračuni u okviru javnih potreba u zdravstvu, kulturi, sportu, socijalnoj skrbi, obrazovanju ili namjenski za udruge.

Samofinanciranje kroz programe i usluge ili poduzetništvo – prodaja usluga i proizvoda u skladu sa zakonskom regulativom za samofinanciranje ili socijalno poduzetništvo

Izvori sredstava iz korporacija, lokalnih zaklada, sponzorstva i donacija – aktivnosti vezane uz aktiviranje Internetskih donacija, putem natječaja ili drugih javnih događanja.

PEST: Analiza stanja

Prema Izvješću o osobama s invaliditetom Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u Hrvatskoj, stanje na dan 12.03.2015., živi 508 350 osoba s invaliditetom od čega su 306 614 muški (60%) i 201 736 žene (40%) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 12% ukupnog stanovništva RH.

Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 259 887 (51,1%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina, dok je u dobnoj skupini 65+ 205 639 (40,5%) osoba. Invaliditet je prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina, i to u udjelu od 8,4%.

Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, no ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Krapinsko zagorskoj s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Koprivničko križevačkoj županiji, dok je u Krapinsko zagorskoj županiji najveća prevalencija u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina.

Registar od ove godine sadrži funkcionalnost bilježenja novo registriranih osoba s invaliditetom tako da je u periodu od 2006-2013. zabilježena sljedeća distribucija registracije osoba s invaliditetom: 2006. – 34 758 ; 2007. – 40 396; 2008. – 32 911; 2009.- 32 641; 2010. – 24 518; 2011. – 17 105; 2012. – 14 580; 2013. – 14 212.

Iako je najveći broj osoba s invaliditetom u radno aktivnoj dobi, vrlo mali broj osoba s invaliditetom je u radnom odnosu. Dana 01.01.2014. godine stupio je na snagu novi **Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom** (NN br. 157/13), a dana 30.12.2014. godine izmjene i dopune Zakona (NN br. 152/14). Provedbeni akti Zakona jesu sljedeći pravilnici:

- Pravilnik o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN br. 44/14) te izmjene i dopune pravilnika (NN 2/15)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom (NN br. 44/14), izmjene Pravilnika (NN 97/14), te izmjene i dopune Pravilnika (NN 2/15)
- Pravilnik o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN br. 44/14), izmjene i

dopune pravilnika (NN 2/15), dopuna pravilnika (NN 13/15)

- Pravilnik o zaštitnim radionicama i integrativnim radionicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN br. 44/14), te izmjene i dopune Pravilnika (NN 2/15)

- Pravilnik o profesionalnoj rehabilitaciji i centrima za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom (NN br. 44/14), te izmjene i dopune Pravilnika (NN 2/15)

Navedeni pravilnici započeli su se primjenjivati od 01.01.2015. godine, te s tim u vezi sva prava i obveze koje iz njih proizlaze za poslodavce nastupile su od toga datuma. Period do pune primjene Zakona predviđen je za prilagodbu postojećeg sustava i pripremu poslodavaca za novi sustav profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom.

Na dan 31. ožujka 2015. godine u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje bilo je registrirano ukupno **7.705** osoba s invaliditetom, što iznosi 2,2% populacije svih nezaposlenih osoba prijavljenih u evidenciji Zavoda.

U prva tri mjeseca 2015. godine iz evidencije Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje zaposleno je ukupno **418** osoba s invaliditetom. Od ukupnog broja zaposlenih osoba iz evidencije Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, 398 osoba s invaliditetom zaposleno je na temelju radnog odnosa (70 % više nego u prva tri mjeseca 2014., kada su zaposlene 234 osobe s invaliditetom), dok je 20 osoba zaposleno putem drugih oblika zapošljavanja (stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa, registriranje trgovačkog društva, obrta, ugovorom o djelu i dr.). Uspoređujući podatke vidljivo je da je i u 2015. godini prisutan pozitivan trend u zapošljavanju osoba s invaliditetom. Jedan od glavnih razloga povećanja broja zaposlenih osoba s invaliditetom jesu promjene u Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 157/13, 152/14). Glavna novina u Zakonu jest unaprjeđenje sustava kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom proširenjem obvezne kvote i na privatni sektor, te mogućnost korištenja zamjenske kvote. Najveći broj zaposlenih osoba s invaliditetom čine mlade osobe u dobi od 15 do 29 godina, njih 190 ili 45,45 % od ukupnog broja zaposlenih osoba s invaliditetom. Uspoređujući podatke o zapošljavanju osoba s invaliditetom obzirom na dobne skupine, najviše se zapošljavaju osobe s invaliditetom u dobi od 25 do 29 godina (90 osoba ili 21,53 %), zatim osobe od 20 do 24 godine (88 ili 21,05 %) i osobe s invaliditetom između 30 i 34 godine (85 ili 20,33 %).

Iz evidencije Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje do kraja ožujka 2015. godine zaposleno je ukupno 266 muškaraca s invaliditetom (63,64 % od ukupnog broja zaposlenih osoba s invaliditetom) i 152 žena s invaliditetom (36,36 %). I dalje je primjetna rodna razlika u zapošljavanju osoba s invaliditetom u odnosu na opću populaciju, gdje se više zapošljavaju žene (50,96 % zaposlenih ženskih osoba i 49,04 % muških osoba).

U 2015. godini nastavljena je provedba Mjera aktivne politike zapošljavanja, te ih je u prva tri mjeseca koristilo **619** osoba s invaliditetom, od čega je novouključenih 67 osoba s invaliditetom. Od 619 uključenih osoba s invaliditetom 357 su muškarci, a 262 žene. Kroz potpore za zapošljavanje zaposleno je ukupno 125 osoba s invaliditetom (81 muškaraca i 44 žena), od čega je najviše korištena mjera *Sufinanciranje zapošljavanja osoba s invaliditetom*, u koju su uključene 24 osoba s invaliditetom. Mjeru *Sufinanciranje samozapošljavanja* koristilo je 17 osoba s invaliditetom (od čega 13 muškaraca i 4 žene).

U prva tri mjeseca osobe s invaliditetom nisu se uključivale u obrazovanje i druge oblike profesionalne rehabilitacije, no prema planiranim aktivnostima u 2015. godine očekuje se povećanje uključenih osoba u odnosu na 2014. godinu.

Nastavljen je trend porasta uključenih osoba s invaliditetom u mjeru *Stručno osposobljavanje*

za rad bez zasnivanja radnog odnosa, koju je prva tri mjeseca 2015. godine koristilo ukupno 67 osoba s invaliditetom.

Najveći broj osoba s invaliditetom u 2015. godini (407 osoba ili 65,75 % od ukupnog broja osoba s invaliditetom uključenih u Mjere) zaposlen je kroz program sufinanciranja, odnosno financiranja zapošljavanja u javnim radovima (*Javni rad-Podrška socijalnom uključivanju, Javni radovi -Elementarna nepogoda, Javni radovi – pojedinačni projekti, Komunalni javni radovi, Mladi za mlade, Mladi za zajednicu*).

Zaštita i sigurnost na radnom mjestu

Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu zaprimio je do veljače 2015. godine 13 929 prijava ozljeda na radu u 2014. godini. Na mjestu rada ozljeđeno je 11 444 (82,16%) osoba dok je na putu do posla ozljeđeno 2 485 (17,84%) osoba. Na mjestu rada ozljeđeno je 7 536 (65,85%) muškaraca i 3 906 (34,13%) žena dok je na putu do radnog mjesta ozljeđeno 855 (34,41%) muškaraca i 1 630 (65,59%) žena.

Zaštita starijih osoba

Unatoč pokazateljima da stanovništvo Hrvatske kontinuirano i sve brže stari te saznanjima da proces starenja sa sobom donosi regresivne promjene psihofizičkih funkcija, pravima starijih osoba nije se pridavala potrebna pažnja tijekom razvoja nacionalnog sustava zaštite ljudskih prava. Ustavom Republike Hrvatske utvrđeno je da je dužnost svih štiti djecu i nemoćne osobe i da su djeca „dužna brinuti za stare i nemoćne osobe“. Takvom odredbom odgovornost za dobrobit starijih osoba usmjerena je na obitelj. Međutim, učestalo nasilje u obitelji pokazuje da zaštita prava starih osoba ne može biti prepuštena isključivo obitelji, već da je nužna društvena uključenost. Nasilje u obitelji ne pogađa samo žene i djecu, već su česte žrtve i starije osobe. Dok je za prve dvije skupine prepoznata potreba za dodatnom pravnom zaštitom osnivanjem pravobraniteljstava za ravnopravnost spolova i djecu, to nije slučaj sa starijim osobama. Činjenica je da starije osobe spadaju u ranjivu skupinu i izloženije su negativnim utjecajima okoline u kojoj žive, pa im je potrebno osigurati dodatnu zaštitu njihovih prava na svim razinama.

Starije osobe su u Ustavu RH, Zakonu o socijalnoj skrbi i Obiteljskom zakonu prepoznate kao ranjiva skupina stanovništva, ali im se ta njihova ranjivost „odriče“ drugim propisima, pa imamo slučaj da ih se Zakonom o obveznim odnosima, iz razloga slobode ugovaranja, izlaže opasnosti da budu prevarene kod sklapanja doživotnog, a osobito dosmrtnog ugovora o uzdržavanju, koji čini se samo zbog njih i postoji, čije posljedice starijoj osobi nisu uvijek potpuno jasne.

Međunarodni akti kao što su Madridska deklaracija i Madridski međunarodni plan djelovanja u području starenja potaknuli su osvještavanje problema starijih osoba i dali načelni smjer njihovog rješavanja, ali za države članice Ujedinjenih naroda nemaju pravni nego moralno obavezujući karakter. Smjernice utvrđene tim dokumentima vrlo se rijetko dosljedno provode na nižim razinama, iako se odnose na zaštitu prava starijih osoba.

U Republici Hrvatskoj, prema najnovijem popisu stanovništva iz 2011. godine, živi 4.284.889 stanovnika (*Statistički ljetopis RH 2012. DZS*). Prema istom izvoru 758.633 ili 17,7% ukupnog stanovništva je starije od 65 godina, što je međunarodno prihvaćena dobna granica za ulazak u starost. U kontingentu starijeg stanovništva 462.425 je žena i 296.208 muškaraca. „Udio od osam posto starih 65 i više godina opće prihvaćeni je pokazatelj da je neka populacija zakoračila u 'demografsku starost'“ (Ivo Nejašmić, Aleksandar Toskić, Hrvatski geografski glasnik, 75/1, 89–110 (2013.g.)).

Na temelju podataka dobivenih provedenom analizom **Sociodemografska analiza starijeg stanovništva stanovništva u dobi 65+ u RH** zaključeno je da su osobe u dobi 65+ heterogena skupina kod koje je prisutan veći stupanj ovisnosti o drugim osobama. Više od polovine te populacije nije u mogućnosti samostalno zadovoljavati biološke i socijalne potrebe što ukazuje da je kod starijih osoba započeo proces sustavnog smanjivanja svih aktivnosti, praćen slabljenjem fizičkih i psihičkih sposobnosti uz povećani rizik od invalidnosti i bolesti. Sociodemografska slika upućuje na proces smanjenja aktivnosti na svim razinama života za više od polovine starijeg stanovništva u Hrvatskoj. Pokazatelji kod druge polovine starijeg stanovništva ukazuju na mogućnost razmatranja koncepta aktivnog starenja kroz uključivanje u primjerenije preventivne programe i projekte namijenjene raznim mogućnostima osoba starije životne dobi. Vrlo je važno istaknuti da aktivno starenje prvenstveno znači optimalizaciju psihofizičkih stanja i socijalnih uvjeta čime se povećava kvaliteta života i sprečava rano i brzo propadanje sposobnosti te prevenira socijalna ovisnost, a ne samo fizičku aktivnost i društvenu korisnost. (Podaci preuzeti iz preglednog rada U starom društvu – neki sociodemografski aspekti starenja u Hrvatskoj, Krešimir Peračković i Nenad Pokos, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb).